

Broeders van Liefde stuiten ook intern op weerstand

Vandaag om 06:00 door Veerle Beel (<http://www.standaard.be/auteur/veerle-beel>)

De Broeders van Liefde beheren 12 psychiatrische ziekenhuizen in België, onder meer in Bierbeek. Foto: Fred Debrock

Bij de Broeders van Liefde is er vanavond beraad over het veto van René Stockman tegen hun euthanasie-visie. Er klinkt ook gemor in eigen rangen.

Een symposium over ‘euthanasie bij uitzichtloos psychisch lijden’, afgelopen vrijdag in Tienen, werd geopend door de Amerikaanse psychiater Mark Komrad. Hij hield een vurig betoog tégen euthanasie bij psychiatrische patiënten. ‘De kernopdracht van de psychiatrie is om zelfdoding te voorkomen’, zei Komrad. Er volgde nog een lelijke vergelijking met uitroeiingsprogramma’s in nazi-Duitsland.

Het is niet ongewoon dat psychiaters uit Angelsaksische landen zich uitspreken tegen euthanasie bij psychiatrisch lijden. Bijzonder is dat het gebeurde op een symposium van de Zorggroep Alexianen van Tienen. Hun inrichtende macht: de Broeders van Liefde. De Belgische afdeling daarvan wil juist een opening maken voor euthanasie bij psychiatrisch lijden. De generaal-overste van de Broeders in Rome, de Vlaming René Stockman, heeft zijn veto gesteld. De aanwezigheid van de Amerikaan kon makkelijk gezien worden als kritiek van binnen de organisatie, door mensen die het met Stockman en Komrad eens zijn.

Het was ook hoogst oncomfortabel voor de Vlaamse psychiater Joris Vandenberghe. Hij zei: ‘We weten dat wat we doen, internationaal heftige reacties uitlokt, en ik heb bij momenten verontwaardiging gevoeld bij wat onze Amerikaanse collega hier allemaal verteld heeft.’

‘Hij vergeet dat euthanasie bij ons alleen maar kan op uitdrukkelijk verzoek. Maar ik wil toch naar critici van buitenaf blijven luisteren, omdat ik het goed vind dat zij ons uit onze comfortzone halen. Want ja, ik vind ook dat we erg zorgvuldig met euthanasievragen moeten blijven omgaan. En tegelijk wil ik onze positie blijven verdedigen.’

Minder heisa

Vandenberghe werkt niet bij de Broeders van Liefde, maar was wel betrokken bij de voorbereiding van de nieuwe visietekst. Hij is verbonden aan het UZ Leuven en aan het Universitair Psychiatrisch Centrum van de KU Leuven. Vijf jaar geleden al besloot men daar euthanasie bij psychiatrisch lijden toe te staan, onder zeer vergelijkbare voorwaarden als de Broeders nu van plan zijn, ‘gelukkig met veel minder heisa’.

‘Dus ja, euthanasie gebeurt bij ons. Meer nog, voor elke euthanasie bij ons is er een veelvoud van mensen die, net door de manier waarop er met hun verzoek is omgegaan, er toch voor kiezen om te blijven leven. En ja, ik heb kritiek geuit op collega’s die volgens mij te snel tot euthanasie overgaan. Maar toch vind ik dat we dicht bij onze patiënten moeten staan. Dát is volgens mij de kerntaak van de psychiatrie.’

Ook binnen de organisatie van de Broeders van Liefde is de afgelopen weken kritiek gerezen op het nieuwe standpunt. ‘Men vraagt mij of dit nog wel katholiek is’, zei Axel Liégois, hoogleraar aan de KU Leuven en stafmedewerker bij de Broeders van Liefde, die de visietekst kwam verdedigen. ‘Natuurlijk is het dat. Wij vinden de beschermwaardigheid van het leven nog steeds een fundamentele waarde, maar geen absolute meer. We zullen altijd het levensperspectief blijven vooropstellen. Dat geniet onze voorkeur.’

‘Maar we moeten de vragen van patiënten ernstig nemen en we moeten daarbij strenge zorgvuldigheidsmaatregelen in acht nemen. De wet laat ons toe om strenger te zijn dan het wettelijke minimum. Zo vinden wij één maand tussen verzoek en uitvoering veel te kort. Dat moeten er bij ons minstens zes zijn.’

Tegemoetkoming

Ook zullen drie artsen fysiek met elkaar moeten overleggen – ‘en niet alleen via e-mail’. Er wordt een adviesgroep opgericht die de zorgteams kan ondersteunen. De Broeders richten ook een evaluatiecommissie op die voorafgaand zal toetsen of het proces goed verlopen is. Dit kan en mag gezien worden als een uiting van wantrouwen aan de wettelijke evaluatiecommissie, die pas na de feiten oordeelt.

Voor critici in eigen rangen is er deze tegemoetkoming: ‘Wij maken er een punt van dat wij aan alle artsen en zorgverleners zullen vragen of zij aan euthanasie willen meewerken of niet. Wij erkennen dat dit een gewetensbeslissing is. Als zij niet willen, moeten ze dit tijdig en uitdrukkelijk meedelen aan de

patiënt.’
